

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi

"Hazırda ölkə ərazisində Kür-Araz ovalığını əhatə edən ərazi torpaqları bataqlıq təhlükəlidir". Bunu APA-ya AMEA Eroziya və Suvarma İnstitutunun direktoru vəzifəsini icra edən Zakir Əliyev deyib.

Z. Əliyevin sözlərinə görə, vaxtı ilə ən intensiv inkişaf tapmış əkinçilik zonası sayılan Kür-Araz ovalığını əhatə edən ərazi torpaqları uzun müddət nizamsız qaydada, müasir elmi əsaslara söykənməyən torpaqdan istifadə üsullarının dominə olunması nəticəsində bataqlıq təhlükəliliyi ilə üzləşib: "Əsasən də burada həyata keçirilən suvarmanın qeyri-konstruktivliyi, yəni suvarma rejim və normalarının tənzimlənməməsi, becərilən bitkinin su tələbatı nəzərə alınmadan böyük su itkisinə yol verilərək izafi suvarmalar aparılması, müterəqqi suvarma üsullarından istifadə etməmək, torpaqda duz-su rejiminin tənzimlənməməsi və torpaqların yuyulma prosesində müvafiq texnologiyaların gözlənilməməsi səbəbləri üzündən acınacaq vəziyyət yaranıb. Əsasən səbəblər bunlardır".

Z. Əliyev qeyd edib ki, bataqlıq təhlükəli ərazi torpaqları xüsusi qayğı tələb edir: "Bataqlıq təhlükəli ərazi torpaqlarına böyük kapital qoyuluşu lazımdır ki, problemin həllində müasir tətbiqi əhəmiyyətli texnologiyalardan istifadə olunsun".

Kür-Araz ovalığında bataqlıq təhlükəsi

Mütəxəssislər Respublikanın su mənbələrindən və yararlı torpaqlarından səmərəli istifadə olunmasını tövsiyə edirlər

Kürdə su axını azalsa...

"Kür və Araz çaylarının yuxarı hövzələrində yerləşən dövlətlər - Türkiyə, Gürcüstan və Ermənistan Helsink konvensiyasını imzalamayıb. Birca Azərbaycan bu konvensiyaya qol çəkib. Burada suların inteqrasiyalı idarə olunması məsələsi var ki, yuxarı hövzədə yerləşən ölkələr Kür və Araz çaylarının suyundan istədikləri qədər istifadə edə bilməz. Bu ölkələr Kür və Araz çaylarının suyundan istifadəni tənzimləməsə, Azərbaycanın vəziyyəti gərginləşə bilər".

Bunu isə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Coğrafiya İnstitutunun aparıcı elmi işçisi Məhəmməd Abduev deyib. M. Abduevin sözlərinə görə, bu üç

əlavə enerji lazım olacaq: "Həmin kanallara su vurulması üçün motor lazım olacaq. Motor qoymaq üçün

də əlavə enerji lazımdır. İkinci növbədə gərək çayın özündə də su olsun. Çayda su yoxdursa, motor yerləşdirməyin də faydası olmayacaq".

Su ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi məqsədilə...

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN) Milli Hidrometeorologiya Departamentinin Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktor əvəzi Asif Verdiyev "Bizim Yol" a açıqlamasında bildirdi ki, Cənubi Qafqaz ölkələri, əsasən də Gürcüstanla müqayisədə, Azərbaycanda su ehtiyatları çox azdır: "Həmçinin, son illərdə ölkəmizdə əhalinin sayının artması, suya olan tələbatın çoxalması, sudan istifadə

ehtiyatı yaranır. Bilirsiniz ki, 2014-cü il çox quraqlıq il oldu. Yağıntılardan səviyyəsi azaldı, dağlardakı buzlaqların və qarnın səviyyəsində azalma müşahidə olundu. Nəticədə bəzi çaylarımızın aşağı hissələrində quruma halları baş verdi. Temperaturun artması, yağıntılardan azalması, təbii ki, su ehtiyatlarının həcminə - həm yerüstü, həm də yeraltı su ehtiyatlarının həcminə öz təsirini göstərir".

"Kür çayı, əsasən Gürcüstan ərazisində formalaşır"

Nazirlik rəsmisinin sözlərinə görə, Respublikanın çay sistemi Kür çayı və onun qollarından, həmçinin birbaşa Xəzər dənizinə tökülən çaylardan ibarətdir: "Kür çayı

Azərbaycanın əsas su mənbəyi və arteriyasıdır. Çay Türkiyənin, Gürcüstanın və Azərbaycanın ərazisindən axır. Çayın ümumi su toplayıcı sahəsi 188000 km²-dir, Azərbaycanın ərazisinə bu sahənin 58000 km²-i və ya 31%-i aiddir. Kür çayının Gürcüstan sərhədindən sonra Qıraq Kəsəmən məntəqəsində axım norması 270 m³/s və ya 8,52 km²-dir. Qapayıcı Kür- Salyan məntəqəsində isə orta çoxillik axım 445 m³/s və ya 14,04 km²-dir. Respublikanın ikinci böyük çayı və Kür çayının sağ qolu olan Araz çayı Türkiyənin ərazisindən axır, həmçinin Türkiyə ilə Ermənistan arasında, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında, İran ilə Azərbaycan arasında həmsərhəd çaydır. Arazın ümumi su toplayıcı sahəsi 102000 km²-dir, Azərbaycanda bu sahənin 18740 km² və ya 18%-i yerləşir. Araz çayının Novruzlu (Saatlı) məntəqəsində orta çoxillik axım 121 m³/s və ya 3,82 km²-dir.

Ümumiləşdirsən, Kür və Araz çayları Azərbaycanın su ehtiyatının təxminən 70-75 faizini təşkil edir. Bu çaylarda gursululuq dövrü aprel-may aylarında başlayır. Həmin çaylarda yaz-yay aylarında gözlənilən sel, daşqın, hansısa təhlükəli proses barədə həmin çayların keçdiyi qonşu ölkələrdən məlumatlar alınır. Kür çayı, əsasən Gürcüstan ərazisində formalaşır. Biz Gürcüstanla əlaqə yaradıq, yaz aylarında Gürcüstandakı yağıntılar, qar barədə məlumatlar alınır. Bu məlumatlar nəticəsində gursululuq dövrünün proqnozunu veririk ki, yaz-yay aylarında nə gözlənilir".

ÜMİD

Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət
Dəstəyi Fondunun maliyyəsi əsasında hazırlanıb.